

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Till Jordbruksdepartementet
Naturresurs- och sameenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över skrivelsen ”Storskaliga rekryteringsskador hos Östersjöns kustfiskbestånd”

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, representerar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå skärgård i norr till Koster i väster samt på öarna i de stora insjöarna. Förbundets medlemmar är 14 regionala skärgårdsföreningar. Vi arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service året runt i landets skärgårdar.

Rapporten ”Storskaliga rekryteringsskador hos Östersjöns kustfiskbestånd” är sammanställd av Fiskeriverket och Naturvårdsverket gemensamt. Bakgrunden är de minskande bestånden av främst abborre och gädda. Flera års provfiske har också visat att en låg yngelproduktion ligger bakom. Problemen visade sig först i Kalmarsund men nu finns liknande information från Gotland, Åland och Stockholms skärgård. Det geografiska mönstret antyder att problemen kommer från havet Östersjön snarare än kustvattnen. Troligen samverkar ett flertal faktorer. I rapporten föreslås ett antal åtgärder mot bakgrund av den kunskap som finns.

SRF vill först och främst framhålla betydelsen av att stor uppmärksamhet ägnas åt problemen med föryngringen i fiskbestånden. I vårt arbete för en året runt levande skärgård ligger att värna om den traditionella näringen fisket. Det är av stor betydelse att det kan bedrivas ett lönsamt fiske i skärgårdarna. Fisket är en grundläggande del skärgårdens kultur och kan rätt förvaltat ge en bra inkomst till många skärgårdsbor. Fisket är också en viktig resurs för att locka besökare till skärgårdarna. Besökare som också är konsumenter av olika tjänster och varor. Ett rätt förvaltad kustfiske har betydelse för många olika typer av företag.

Utredningens förslag

Utredningen lägger fram förslag kring:

- kartläggning av viktiga områden för fisken och nya regionala fiskevårdsplaner
- starta pilotprojekt
- omfattande satsning av på fiskevårdsåtgärder
- ökade forskningsinsatser och ny inriktning på miljöövervakningen

Alla de förslag som förs fram är lovvärda. Men SRF kan konstatera att de människor som bor i de aktuella skärgårdarna och har stora erfarenheter av fisk och fiske inte har fått något utrymme i arbetet.

Utöver de aspekter som förts fram i utredningen har sedan länge skärgårdsborna pekat på ytterligare några viktiga faktorer:

- beslutet att införa fritt handredskapsfiske vilket gradvis ökat fisketrycket
- upphörande av fiskevårdande åtgärder sedan fisket blev fritt
- den ökande kommersialiseringen och allt intensivare fritt fiske utan fångstbegränsning
- ökande skarvpopulation som spridit sig från Kalmarsund alltmer norrut i skärgårdarna
- ökande gråsälbestånd som nu också söker sig alltmer in i skärgårdarna

Det finns givetvis ingen anledning att tro att det bara är en enda förklaring till de minskande bestånden. Det vore därför mer ärligt att de två myndigheterna också pekar på alla olika faktorer som kan ha betydelse.

Enligt förslaget skall de flesta åtgärder som diskuteras ske på enskilt vatten. Det kommer säkert att behöva bli olika kombinationer av åtgärder beroende på vilket område det gäller. Därmed är det en förutsättning för ett framgångsrikt arbete att lyckas engagera de människor som berörs. Alla med någon insikt vet vilka motsättningar som ännu finns kring åsikter om fiskeförvaltning på ostkusten sedan det fria handredskapsfisket infördes. Varken vattenägare, yrkesfiskare eller fritidsfiskare har deltagit i utredningen. Vi kan inte förstå detta. Den stora sakkunskap och detaljkännedom när det gäller lokala förhållanden som finns hos dessa grupper har därmed inte värderats.

Vi anser att de olika initiativ som tagits genom samförvaltningsinitiativ är en bra utgångspunkt att arbeta vidare med. Med förvåning upptäcker vi att dessa initiativ, som dessutom utgör regeringsuppdrag till Fiskeriverket, inte ens nämns i utredningen. Speciellt projektet i Kalmar – Östergötlands skärgårdar syftar ju just till att få olika intressenter att samverka kring förvaltning och utveckling av kustfisket.

I utredningen föreslår man att regionala fiskevårdsplaner skall utarbetas av länsstyrelserna. Därmed hoppas man få in fiskefrågorna i t.ex. kommunala översiktsplaner. Det är nog en from förhoppning. Det borde vara lämpligare att påbörja arbetet med att få in fiskefrågorna i utredningarna kring integrerad kustzon förvaltning (ICZM) som nu genomförs på Miljödepartementet. I ett integrerat arbete förväntas olika intressen och grupper gemensamt delta i de avvägningar som behöver göras.

Utredningen vill starta kontrollerade försök, s.k. pilotprojekt. Det anser vi är en utmärkt idé. Men låt då försöken också omfatta åtgärder som gäller förvaltning, inte bara biologiska förhållanden. Genomför realistiska fältförsök med samförvaltning där yrkesfiskare, fritidsfiskare och vattenägare i samverkan beslutar om hur fisket på enskilt vatten skall få bedrivas och vilka fiskevårdsåtgärder, fredningsområden etc. som skall gälla.

Den 18 januari 2006

Mats Ohlsson
Vice ordförande

Bengt Almkvist
Förbundssekreterare

Skärgårdarnas Riksförbund

Missjö 614 98 Sankt Anna

info@skargardsborna.org

www.skargardsborna.org